

Grøn Guide i Gladsaxe
og foreningen
Lokal Agenda 21 i Gladsaxe
Beretning for perioden
1. januar 2022 - 31. december 2022

**Grøn Guide i Gladsaxe, Jesper Bjerring Larsen og
Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe,
grønt IDÉcenter, Gladsaxe Hovedbibliotek,
Søborg Hovedgade 220, 2860 Søborg Tlf.: 39 57 69 20
E-mail: jbl@ggglx.dk, Hjemmeside: ggglx.dk**

Beretning for grøn guide for året 2022

Dette er beretningen for den grønne guide i Gladsaxe, som er ansat af foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe. Beretningen beskriver den grønne guides og foreningens arbejde i perioden 1. januar - 31. december 2022.

"Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe" (LA21) omfatter en række grupper med aktive deltagere. Arbejdet i 2022 i grupperne beskrives kort efter beretningen for den grønne guide.

Den grønne guide har arbejdsplads i grønt IDÉcenter (GIC), som hører under Gladsaxe Kommune.

Besvarelse af borgerhenvendelser

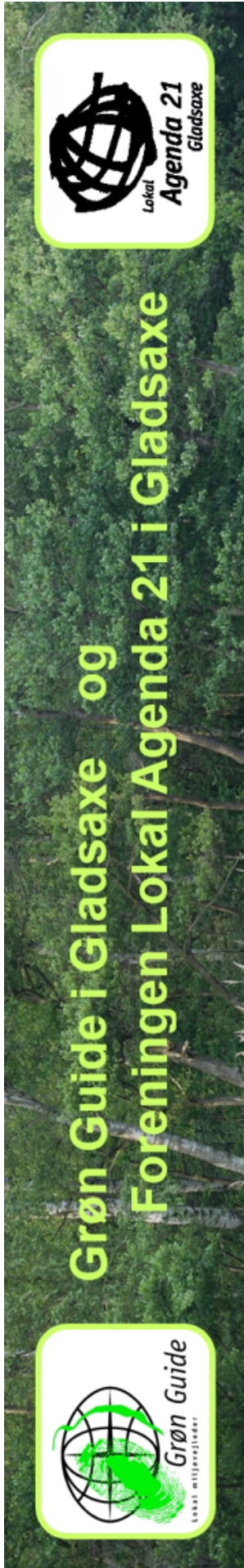
Også i 2022 har der været meget forskellige henvendelser til GIC og den grønne guide med spørgsmål og ærinder af forskellig art. Det er fortsat den grønne guide der besvarer langt de fleste af de miljø- og naturfaglige spørgsmål, der rettes til centeret.

Eksempler på spørgsmål til grønt IDÉcenter:

Arbejdsområder

Den grønne guides virke spænder vidt – se som eksempel **årshjulet** med eksempler på guidens- og Agenda 21 foreningens planlagte aktiviteter i 2023 på næste side.

Grønt IDÉcenters drift

Blandt de største enkeltposter i den grønne guides udadvendte arbejde i 2022 hørte den løbende drift af grønt IDÉcenter (herunder besvarelse af borgerhenvendelser), summen af møder, foredrag og oplæg, besvarelser af spørgsmål fra kommune og grønne guider – samt indsats i relation til LA21 foreningen.

Også i 2022 har guiden været den eneste faste fuldtidsmedarbejder i centeret, mens den kommunale repræsentation fra miljøafdelingen er blevet reduceret til maksimalt 15% af en fuldtidsstilling. Centermedarbejderen udfører dog yderst vitale opgaver som f.eks. planlægning af events som Søens Dag, Grøn Dag, udsendelse af nyheds mails, mødeafvikling etc. Der har en del af året været assistance fra en studentermedhjælp, men indsatsen har været delt med miljøafdelingen, så bidraget i GIC har ikke været stort.

Det fortsatte fravær af en fast kommunalt ansat fuldtidsmedarbejder – og nu også reduceret indsats af en studentermedhjælp – medfører en række administrative opgaver for den grønne guide, som derved har haft reducerede muligheder for deltagelse i projekter og for at være så opsøgende, som det kunne ønskes.

Som nævnt i tidligere årsberetning har LA21 foreningens bestyrelse gennem årene besøgt og været i dialog med lederne af adskillige miljøcentre/miljøpunkter og i sammenligning med andre steder må det nok konstateres, at begrænsningen i arbejdskraft er den største udfordring i Gladsaxe. Både for at råde bod på dette, og fordi det taler ind i kommunens arbejde med Verdensmålene, har foreningen derfor ved flere lejligheder foreslået ansættelsen af en kommunal Verdensmålsmedarbejder i grønt IDÉcenter.

Gennem flere år har der været talt om en fornyelse af grønt IDÉcenter, hvilket var vores håb også ville implicere en forøget tilstedeværelse af medarbejdere fra By- og Miljøforvaltningen i centret. I stedet blev det politisk vedtaget, at det denne gang var grønt IDÉcenters tur til at stå for skud med hensyn til de årlige 1 procent besparelser på hver forvaltning. Når der allerede er skåret ind til benet, så kan det jo ikke fortsætte uden at blive amputation. P.t. peger det mod årlige besparelser fra og med 2023 på 150.000 på grønt IDÉcenters drift. I de første par år kan uforbrugte midler (p.g.a. Corona, men især begrænset arbejdskraft) dække behovet, men derefter vil der f.eks. ikke være råd til f.eks. Søens Dag og andre arrangementer med betydelig borgerdeltagelse.

Besparelsen har givet anledning til en temadrøftelse i Klima- og miljøudvalget i januar 2023 med hensyn til drift, organisation etc. af grønt IDÉcenter.

Centeret låner fortsat en række materialer ud til såvel borgere som institutioner, derfor er det afgørende med mulighed for at afhente lånesager udenfor rådhuset åbningstider. Centeret fungerer også fortsat som et vigtigt og centralt mødested for foreninger m.m. på natur- og miljøområdet.

Centerets faste åbningstid er fortsat torsdag kl. 16-18 for at sikre et tidspunkt, hvor borgerne kan være sikre på at kunne aflevere eller hente udstyr. Borgerne er dog naturligvis yderst velkomne til at se om der er bemanding på andre tidspunkter, men med så begrænsede personaleressourcer er det den mindst ringe løsning.

Efter at den kommunale arbejdskraft i vid udstrækning er trukket ud af det kommunale center, så trådte Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe til og har i hele 2022 - sammen med guiden - bemanded grønt IDÉcenter i åbningstiden.

Kommunens indsats for Verdensmålene er yderst positiv og det er vigtigt, at kommunen går forrest og viser det gode eksempel. Dog udgør kommunens ressourceforbrug trods alt en mindre del af belastningen i Gladsaxe som geografisk område. Det er der-

for vores håb, at der nu vil blive satset på den borgerrettede indsats, hvor adfærdsændringer hos de mange for alvor kan gøre en forskel. Vi regner derfor med, at grønt IDÉcenter kommer til at spille en vigtig rolle i den borgerrettede indsats.

Kommunale arrangementer

En række borgerrettede arrangementer er igennem året blevet gennemført med deltagelse af adskillige fra foreningen. F.eks. stand på Gladsaxedagen (en meget våd dag!), Søens Dag ved Bagsværd Sø etc.

Andre indsatser

Sommerferie-Naturaktiviteter for børn "Naturens Fantastiske Verden" blev igen gennemført i 2022. Under aktiviteterne har guiden fået uvurderlig hjælp fra Ivan Klitte fra foreningen.

Frivillige fra LA21 har gennem året stået for størstedelen den fysiske udlevering af mosterier (æblepresser) etableret af foreningen, mens guiden har styret udlånsregistreringen.

Foredrag og møder med borgere er en central del af den grønne guides virke. Der har heldigvis igen været muligheder efter at Coronaen slap sit greb. flere parter har fået øjnene op for mulighed for oplysning om både natur, miljø (og lidt kultur) via guiden.

Den grønne guide fungerer ikke mindst som sekretær for LA21 og er valgt til foreningens bestyrelse som kasserer.

I forbindelse med drøftelserne om GIC i fremtiden, har bestyrelsen lavet et overslag over indsatsen fra de frivillige i Agenda 21 foreningen. Det beløber sig i alt til omkring 3/4 mandeår som frivilligt arbejde. Foreningen har således delvist kunne kompensere for den manglende medarbejder fra kommunen. Men tænk hvad der kunne være gennemført med et ekstra mandeår.

Administration og praktiske gøremål

Projektstyring, indkøb og regnskab står den grønne guide også for. Det gælder både i forbindelse med projekter og i betydeligt omfang for grønt IDÉcenter.

Adskillige funktioner er afhængige af gode lagerforhold med adgang for rullevoerne til transport af tunge og store emner etc. Det nuværende lagerområde i kommunens driftsafdeling er placeret i omgivelser, som benyttes af mange andre parter. Derfor er en løbende oprydning i lageret nødvendigt. Det gennemføres jævnligt i samarbejde med frivillige fra foreningen.

Guiden gør også en håndværksmæssig indsats – i 2022 dog i beskedent omfang f.eks. i forbindelse med reparationer og en miniatureudstilling om kvashegn, konstruktion af et bur til nødstedte dyr etc.

Guiden står til rådighed for kommunale initiativer med udstillinger, reparationer, input til informationer vedr. grønt IDÉcenter etc., i det omfang der er tid til dette. Foreningen har løbende dialog med kommunen herom.

Frivillig indsats

Udover at være sekretær for LA21 foreningen er guiden også aktiv medborger i LA21 foreningens biodiversitetsgruppe, som bl.a. leverer ideer og forslag til kommunens indsats vedr. plejeplaner, naturplaner m.v. samt løbende opdatering med viden på området. Under biodiversitetsgruppen hører nu også bekæmpelse af gyldenris i Radio-marken samt indberetning af andre invasive plantearter.

Arbejdsprogram for det kommende år

Arbejdsplanen for den grønne guide for året 2022 følger stort set skabelonen fra sidste år. Udover de sædvanlige praktiske og administrative opgaver forventes den grønne guide at deltage i aktiviteterne anført herunder:

Løbende aktiviteter	Større enkeltarrangementer	Projekter
<ul style="list-style-type: none"> • Besvarelse af borgerhenvendelser • Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe • Besvarelse af henvendelser fra kommune og grønne guider m.fl. • Den grønne guides/ LA21's hjemmeside • Lokalaviserne. • Registrering og opfølgning vedr. udlån. • Grønt IDÉcenter + Forum for Klima og Miljø • Møder med borgere, inkl. forberedelse • Foredrag/oplæg inkl. forberedelse • Møder inkl. forberedelse (med LA21-bestyrelsen, netværksmøder, regnskabsmøder, kommunemøder, andre møder). 	<ul style="list-style-type: none"> • Søens Dag i Gladsaxe • Gladsaxedag • Årsmøde for Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe • Sommerferieaktiviteter for børn 	<ul style="list-style-type: none"> • Indsats over for daginstitutioner • Biodiversitetsspørgsmål • Brugergrupper (boligselskaber, grundejerforeninger og kolonihaver) • Assistance ved julearrangementer • Særlige projekter

Beretning fra Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe

Bestyrelsens arbejde

Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe (LA21) fungerer som arbejdsgiver for den grønne guide og virker i bred forstand for at fremme bæredygtighed – livskvalitet for mennesker og mangfoldighed og plads for naturen.

Gennem året plejer aktive fra Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe at bidrage med en formidlingsindsats ved en række offentlige arrangementer.

Derudover er bestyrelsesmedlemmerne naturligvis aktive i arbejdsgrupper under LA21, ved interne møder samt ved udveksling af viden ved konferencer, besøg på andre borgerrettede miljøsteder etc.

Aktive i LA21 har i løbet af året givet ideer og forslag videre til kommunen bl.a. via de to pladser, som foreningen har i Det Grønne Råd.

Bestyrelsen bidrager løbende i forbindelse med kontakter til kommunens forvaltning og politikere i byrådet omkring grøn guide, LA21 og miljøaktiviteter i kommunen i bredeste forstand herunder med relevante høringsvar.

I bestyrelsen er Per Vandrup fratrådt. Annette Buhl har meddelt, at hun fraflytter kommunen og derfor ikke kan fortsætte. Bestyrelsen har derfor budt velkommen til

Maria Dirchsen, Birgit Wissing og Anne Nedergaard som potentielle nye medlemmer af bestyrelsen.

Bestyrelsen valgt i 2022 bestod af følgende:

Formand:

Kim Christiansen, Marienborg Allé 91 C, 2860 Søborg, Tlf.: 22 77 69 87

Næstformand:

Kirsten Ilkjær, Buddinge Hovedgade 101, 2860 Søborg, Tlf.: 22 58 07 91

Kasserer:

Jesper B. Larsen (grøn guide i Gladsaxe), grønt IDÉcenter, Gladsaxe Hovedbibliotek, Søborg Hovedgade 220, 2860 Søborg, Tlf.: 39 57 69 20

Medlem:

Carl Ejnar Nielsen, Alsikemarken 41, 2860 Søborg, Tlf.: 22 30 90 64

Medlem:

Ivan Klitte, Kongshvilebakken 29, 2800 Kgs. Lyngby, Tlf.: 71 72 26 31

Medlem:

Per Vandrup, Porsevænget 38, 2800 Kgs. Lyngby, Tlf.: 20 25 78 44

Medlem:

Annette Buhl, Harald Hejns Allé 11, 2860 Søborg, Tlf.: 41 56 34 55

Fællesmøder og gruppernes aktiviteter

Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe (LA21) afholder omkring 8 møder om året. Alle miljøinteresserede er velkomne til møderne, der oftest indeholder et oplæg med et emne relateret til natur, miljø eller bæredygtighed samt opdatering af hvad der sker på områderne indenfor natur og miljø i det omfang deltagerne selv bidrager med information.

Referat for hvert enkelt af disse møder kan ses på [hjemmesiden](#) → Om LA21 i Gladsaxe → Agenda foreningens dagsordener og referater.

LA21 består af en række emnegrupper. Disse grupper fungerer selvstændigt inden for rammerne af foreningens virke. I det følgende ses en beskrivelse af gruppernes virke i 2022:

International kommunikation (Kim Christiansen og Carl Ejnar Nielsen)

Denne gruppe er en fusionering af to tidligere grupperinger og omfatter nu også bl.a. foreningens arbejde med Verdensmålberegneren.

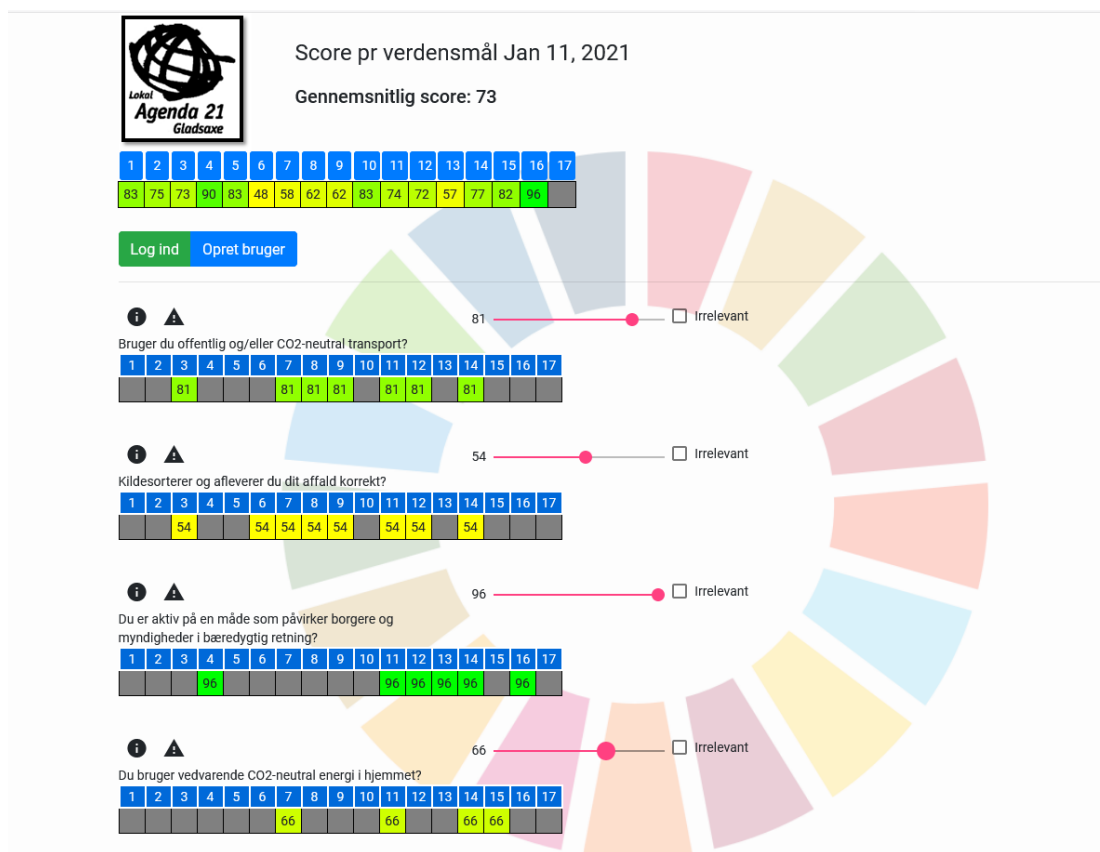
Gruppen har også i det forgangne år fungeret som inspirationskilde overfor øvrige grupper og på fællesmøderne i LA21. Kim Christiansen deltager via sit professionelle virke og frivilligt arbejde i en række nationale og internationale fora med miljø og bæredygtighed på dagsordenen. Som eksempler kan nævnes 92-gruppens arbejdsgruppe om samfundsansvar og 92-gruppens og Globalt Fokus' arbejdsgruppe om Verdensmålene og Det Grønne Råd i Gladsaxe.

Carl Ejnar Nielsen har stået for det computertekniske og sammen med Kim Christiansen opbygget foreningens Verdensmålberegner! Verdensmålene sammen med klimamålene er jo nok er de vigtigste styringsværktøjer verden har, for hvis vi ikke når de mål senest i 2030 må vi forvente nærmest uovervindelige udfordringer fremover.

I det forgangne år er det blevet til forskellige foredrag og fremvisninger og til generelt brug via foreningens hjemmeside.

Verdensmålberegneren er tilgængelig på nettet, og kan bruges af alle. Med den kan enhver teste sine egne handlinger i forhold til at nå Verdensmålene – og derved også hvor man med fordel kan gøre en større indsats eller ændre sine vaner. Se mere via [foreningens hjemmeside](#) eller [her](#).

Man kan vælge bare at teste sin øjeblikkelige status, at teste og gemme resultatet anonymt (så det kan bruges statistisk) eller oprette sig som bruger og dermed få muligheden for at gemme og genbesøge sine tidligere resultater.

Biodiversitetsgruppen (Jesper Larsen)

Gruppen gør især en indsats vedr. forvaltningen af naturen i Gladsaxe samt en konkret indsats omkring formidling og naturpleje. Også internt i foreningen oplyser gruppen på fællesmøder de øvrige om udviklingen på området.

Gruppens aktive er naturligvis centrale for indsatsen Naturudfordringen under kommunens Søens Dag arrangement.

Gruppen har igen bidraget med input og opfordringer til kommunen på flere områder.

Aktive i gruppen har igen bekæmpet gyldenris i Radiomarken og det nærliggende område. Indsatsen var koordineret af Carl Ejnar Nielsen.

En af de aktive i gruppen – Maria Dirchsen - har bl.a. vist rundt vedr. biodiversitetsrelaterede tiltag i en boligselskabsafdeling.

I Smørmosen har gruppen med kommunal tilladelse igen dette år opsat skilte omkring yngletidspunktet for billen Sct. Hansorm, som har sit primære (måske eneste) ynglested i Gladsaxe ved en bestemt sti.

Efter henvendelse har Jesper Larsen, Carl Ejnar Nielsen og Kirsten Ilkjær fra gruppen været involveret i at skabe større biologisk mangfoldighed i baghaven til et lægehus i Søborg. Det har bl.a. omfattet inspektion, udarbejdelse af forslag, men også aktiv indsats fra gruppen i forbindelse med etablering af kvashegn og insektbo, opsætning af fuglekasser m.m. Efter planen fortsætter stedet selv initiativerne i retning af større biodiversitet i form af bl.a. blomstereng etc.

Gruppen afholdt i 2022 to arrangementer i samarbejde med Hovedbiblioteket hvor borgerne kunne fremstille fuglekasser som bl.a. et eksempel på, at man selv kan fremme vilkårene for dyrelivet etc.

Gruppen har opsat et antal hvinandekasser, mens grønt IDÉcenter har finansieret kasserne. I løbet af året var gruppen således involveret i opsætning af hvinandekasser i Smør- og Fedtmosen samt ved Bagsværd Sø (Radiomarken). Også opsætning af stærkasser i bl.a. Radiomarken har aktive i gruppen været involveret i. Andre steder i kommunen kan der være mulighed for at opsætte uglekasser, men de skal så højt op, at en lift er påkrævet, så det må kommunen tage sig af.

En af gruppens biologer har ved flere lejligheder vejledt publikum ved de udsatte "naturheste" i Høje Gladsaxe Parken.

Ud over det frivillige arbejde har guiden – der er kontaktperson for gruppen – bl.a. været tovholder/underviser på børne-natur-sommerferieaktiviteten Naturens Fantastiske Verden – i samarbejde med Ivan Klitte. På Mørkhøj bibliotek måtte guiden stå for et oplæg om pindsvin, da oplægsholder fik forfald. På kursus i bæredygtigt havebrug havde guiden igen en af kursusaftenerne til at lære fra sig om biodiversitet – generelt og især i haven.

Guiden og Kirsten Ilkjær har fremstillet en lille model af anvendelse af kvashegn, for at illustrere de mange fordele for såvel dyreliv og klima ved at holde mest muligt haveaffald på egen matrikel. Foranlediget af behovet for pleje af en nødstedt fugl, har Guiden og Maria Dirchsen fremstillet et bur, der kan adskilles for opmagasinering.

Miljø i skolen (Kirsten Ilkjær)

Gruppen støtter især op om natur- og miljø-undervisningen af skoleelever. I det forgangne år har gruppens indsats imidlertid været beskeden, da det har været vanskeligt at få konstruktiv kontakt med skolerne. Afhængig af skoletrinnet kan vi ellers tilbyde forløb vedr. f.eks. affald, vand og vandkredsløb, naturvejledning - herunder om invasive arter etc. etc. Selv om f.eks. den invasive plante gyldenris vokser på en skoles eget område og nær flere skoler, hvorved eleverne også kunne gøre en praktisk indsats, så har det været vanskeligt at få engageret skoler.

Det er håbet at kommunen får reklameret effektivt for de mulige ydelser fra gruppen som tidligere har været anført i kataloget "Fritidslivet ind i skolen".

Det er også et ønske fra gruppen, at der igen vil blive etableret "miljø-grupper" på skolerne. Det vil lette kommunikationsvejen.

Det er dog glædeligt at flere skoler nu arbejder mere med affald og flere af Verdensmålene.

Udlån til selvforsyning (Ivan Klitte)

Dette er en ny gruppe, der har overtaget udlån af mosterier og udlån af mobile hønsehuse med høns (såkaldte "hønsefræsere").

Gruppen råder over fire mosterier/æblepressere (hver bestående af en frugtmølle og en frugtpresse) - to gamle og to nye sæt. Mosterierne lånes ud til borgerne – og der

er håndteret mange mosterier i løbet af året. Listen vedr. Udlån varetages af guiden, der i forvejen modtager de fleste henvendelse vedr. lån, men den fysiske aflevering og modtagelse, samt information om anvendelsen har gruppens kontaktperson, selv stået for gennem mange torsdagsvagter i grønt IDÉcenter.

Der er afholdt et offentligt æblepressearrangement i Hovedbibliotekets Bibliotekshave og mosterier har været udlånt til en af foreningens aktive, der har stået for æblepressearrangement på Aldershvile Planteskole over to dage. Ved begge lejligheder kunne publikum møde frem med deres æbler og under kyndig vejledning selv presse dem til den herligste most og samtidig få anvendt mest muligt af de lokale råvarer og undgå spild.

I forbindelse med at overtage udlånet af hønsehuse med høns blev der bl.a. opdateret udlånsvilkår (ny kontrakt) og afprøvet en anden hønserace end Isa Brown/Warren, nemlig stribet skovhøne – og det lader til at være en succes.

Foreningen råder over to "hønsefræsere" til udlån, og som ved mosterierne er det guiden, der modtager henvendelserne og opdaterer lånerlisten.

Gruppens aktive og andre fra LA21 – har været aktive vedr. bl.a. anskaffelse af nye høns (lånerne kan beholdere hønsene, mod at betale for nye til den næste låner), og ikke mindst ved flytning af hønsehusene, da et par af udlånene var sket til vanskeligt tilgængelige haver. En låner sprang fra i sidste øjeblik, hvilket gav en del ekstra arbejde, men det lykkedes også at få den kabale til at gå op.

Affaldshåndtering (Irene Lauridsen)

Dette er en ny gruppe under oprettelse. Gruppen er især fokuseret på at undgå at så meget affald efterlades i by og natur. Der gøres en indsats ved affaldsindsamling, men især undersøges mulighederne for at forebygge, at så meget affald henkastes de forkerte steder.

I 2022 er der gjort et forsøg på at finde frem til samarbejdspartnere i både kommunen og i skolernes elevråd, men foreløbig uden succes.

Der håbes på bedre resultat i 2023, hvor der også satses på praktisk indsats ved f.eks. DN's landsdækkende affaldsindsamling.

Lejlighedsvis aktive (ad hoc gruppen) (Jesper Larsen)

Gruppen har ved en række lejligheder ydet bistand til LA21 arrangementer. Gruppens aktive giver en hånd på tværs af de øvrige gruppers indsats for at få det praktiske til at fungere. Det er altså ikke nødvendigt med fagkundskab for at være med i gruppen, men dens indsats er særdeles afgørende for, at foreningen kan gennemføre f.eks. større offentlige arrangementer, hvor der er brug for mange hænder.

Aktive i gruppen har i det forløbne år deltaget med praktisk indsats vedr. materialelager og f.eks. tidligere nævnte arrangementer i samarbejde med hovedbiblioteket.

Foreningens Facebook kan måske også nævnes under dette punkt. Den har i det forløbne år primært været opdateret af Kirsten Ilkjær, men med bidrag fra flere aktive i foreningen.

Det lader i øvrigt til, at nye aktive i LA21 benytter en indsats i "Lejlighedsvis aktive" som en mere uforpligtende måde at lære lidt om grupperne inden de også bliver aktive i en af de mere emneorienterede grupper. Mange flere er velkomne til at prøve LA21 på denne måde!